

Uppmärksammar massmord

Dasa Drndic vill få oss att inse hur de nazistiska och fascistiska dåden har förträngts och förblivit obearbetade i många länder. Hon är jugoslav, studerade i Belgrad men återvände efter inbördeskriget till sitt födelseland Kroatien. Där har regimen rehabiliterat och rent av hyllat människor ur Ustasarörelsen som tog initiativ till och medverkade i mordandet av judar och motståndare under andra världskriget. Drndic är uppenbarligen och med fog ursinning över att detta varken uppmärksammas eller bestraffas.

Huvudpersonen i romanen *Belladonna* Andreas Ban har mycket gemensamt med Drndic. Han har efter ett framgångsrikt liv som psykiater och författare återvänt till Kroatien där ingen bryr sig om honom längre. Han lider av allehanda sjukdomar vars symptom beskrivs i detalj: cancer, magsår, skadat knä, hälta, sned ryggrad, hemorrojder, förstörda lungor med mera. Ban möter personer ur sitt förflutna som ältar de tragedier som de gamla fascisterna åsamkat dem. Som i sin tidigare dokumentärroman *Sonnenschein* namnger Drndic på många sidor offren som Ustasa mördade eller skickade vidare till förintelselägren.

Andreas Ban är bitter, missnöjd med allt; sig själv och sina tillkortakommanden. Besvikelsen gör honom till kverulant. Häri ligger romanens dilemma. De fasansfulla gärningar som nu glöms och tystas ner blir ibland mer av huvudpersonens livsproblem än ett angrepp på en cynisk och inhuman regim. Stundtals är dock skildringen av hans sjukdom, till exempel hallucinationerna som belladonnan ger, och hans förtvivlan kusligt inträngande.

Som bäst är romanen ett alltjämt lika angeläget vittnesmål om historiens värsta brott och hur lätt det fortfarande är att sopa dem under mattan, inte bara i Kroatien och Österrike utan överallt.

Belladonna
Dasa Drndić
Rámus förlag

